

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.09.0.SGB.0.21.00.610/ 2982
Konu : İzmir Milletvekili
Alaattin YÜKSEL'in
Yazılı Soru Önergesi

SÜRELİ
.../.../2011

21 Ekim 2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 06.10.2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-21536 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Alaattin YÜKSEL'in, Bakanlığımıza yöneltmiş olduğu, T.B.M.M. 7/205 Esas No'lu yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK :
Cevap Yazısı (4 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN ALAATTİN YÜKSEL'İN
T.B.M.M. 7/205 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 6 Mayıs 2008'de Ülkemizde Yaşanan Çevre Sorunlarının Araştırılarak Sürdürülebilir Çevre Politikası İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmuş ve bu komisyon çalışmalarını Aralık 2008'de bitirerek raporunu 352 Sıra Sayısıyla yayımlamıştır,

Komisyon raporunda İzmir'de yaşanan çevre sorunlarıyla ilgili olarak:

- İzmir ili Bergama ilçesi sınırları içerisinde Koza Altın İşletmeleri A.Ş. tarafından işletilen "Altın Madeni" faaliyeti açık ocak ve yer altı işletmesi olarak çalışmakta iken, halen açık ocak rezervinin bitmesi nedeni ile yer altı ocaklarından ve Balıkesir Havran'dan sağlanan cevherler işlenerek altın madeni elde edildiği, bu faaliyet esnasında cevher işleme sonucu açığa çıkan atıkların, atık barajında muhafaza edilmediği,
- Efem Çukuru'nda planlanan altın madeni faaliyetinin havzaları kirleterek, mevcut ve potansiyel içme suyu kaynakları için tehdit oluşturduğu,
- Aliğa ilçesine kurulması planlanan termik santralle ilgili endişeler olduğu, tespitlerine yer verilmiş, çözüm olarak ise;
- Koza Altın İşletmeleri A.Ş. tarafından yürütülmekte olan cevher işleme faaliyetleri sonucunda çıkan atıkların atık barajında depolanmasının sağlanması,
- Efem Çukuru'nda yapılması planlanan altın çıkarılması faaliyetleri ile Aliğa'da planlanan termik santralin çevresel etkilerinin tüm paydaşların katılımıyla sağlıklı olarak irdelenmesinin sağlanması, önerilmiştir.

Bu bilgiler ışığında;

1-Bu raporda yer alan İzmir'de yaşanan çevre sorunları ve çözüm önerileriyle ilgili olarak Bakanlığınızın ilgili birimleri herhangi bir çalışma yapmış mıdır?

2-Bergama Koza Altın İşletmeleri A.Ş. tarafından yürütülmekte olan cevher işleme faaliyetleri sonucunda çıkan atıkların atık barajında depolanması sağlanmış mıdır? Bu şirket şu anda atıklarını hangi yöntemlerle depolamakta ve bertaraf etmektedir? Şirketin atık yönetim sistemi Bakanlığınız tarafından yeterli bulunmakta mıdır? Şirketin denetimleri Bakanlığınız tarafından hangi aralıklarla yapılmaktadır? Yapılan denetimlerde herhangi bir çevre kirliliği bulgusuna rastlanmış mıdır?

3-Aliğa'da planlanan termik santralin çevresel etkilerinin tüm paydaşların katılımıyla sağlıklı olarak irdelenmesi sağlanmış mıdır? CED Raporu sürecinde hangi çalışmalar yapılmıştır? Bu çevre felaketi termik santral projesine hangi kriterler yeterli bulunarak Bakanlığınız tarafından CED olumlu raporu verilmiştir?

4-İzmir Efemçukuru'nda planlanan altın madenciliği faaliyetlerine ilişkin olarak çevresel etkilerinin tüm paydaşların katılımıyla sağlıklı bir şekilde irdelenmesi sağlanmış mıdır? ÇED Raporu sürecinde hangi tarihlerde hangi çalışmalar yapılmıştır? İlgili bütün kurum ve kuruluşlar bu sürece dahil edilmiş midir? Bu sürece dahil edilen kurum ve kuruluşlar hangileridir? Bu projeye hangi kriterler yeterli bulunarak Bakanlığınız tarafından ÇED olumlu raporu verilmiştir?

5-Altın Madeni'nin işletilmesi halinde İzmir'in gelecekteki su ihtiyacını karşılamak için yapımına karar verilen Çamlı Barajı ile mevcut Tahtalı ve Balçova Barajlarının ve su havzalarının temiz kalması nasıl sağlanacaktır? Altın madenine izin vermek adına kentin içme suyu ihtiyacını karşılayacak olan Çamlı Barajı'nın yapımından vaz mı geçilmiştir?

6-İzmir İl Özel İdaresi 30.05.2011 tarihinden bu yana Efemçukuru Altın Madeni için herhangi bir izin ya da ruhsat vermiş midir? Verilmişse hangi şirkete, hangi kapsamda, hangi mevzuata uygun olarak izin verilmiştir?

7-Avrupa Birliği'nde madencilik alanında siyanür ve benzeri kimyasal maddelerin kullanımından kaynaklanan çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirletenlere yaptırım uygulanması için hangi mevzuat çerçevesinde, hangi kurallar işletilmektedir?

8-Üst ölçekli planların havza bütünlüğünü gözetmesi gerekirken yapılmış olan Manisa-Kütahya-İzmir 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı sınırları Gediz Havzası kapsamında Uşak İlini neden kapsamamaktadır?

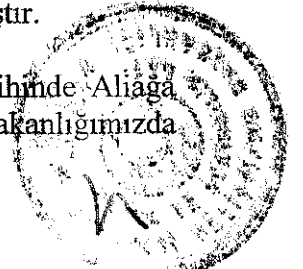
CEVAPLAR:

İzmir iline içme ve kullanma suyu temin edilen baraj göllerinin havzalarında planlanan faaliyetlere ilişkin görev, yetki ve sorumluluk 2560 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılan İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Su Havzaları Koruma Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Bergama ilçesindeki Koza Altın İşletmeleri AŞ'ye ait cevher zenginleştirme tesisinde, faaliyete başlanıldığı ilk günden itibaren atıklar, sızdırmazlığı sağlanmış atık barajlarında depolanmaktadır. Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğümüzce yapılan çalışmalar neticesinde, 1997 yılından sonra tesisten çıkan atıklar kimyasal arıtma tesisinde arıtıldıktan sonra atık barajında depolanmaktadır. ÇED Yönetmeliği kapsamında yapılan iş ve işlemler ile ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri neticesinde, tesisin atık yönetim sistemi yeterli bulunmuştur. Yapılan denetimlerde, işletmeye ilişkin çevresel kirlilik unsuruna rastlanıldığına dair herhangi bir bulguya ulaşılamamıştır.

Soru önergesinde bahsi geçen işletme, faaliyete geçtiği günden itibaren, İzmir Valiliği tarafından ilgili kurum ve kuruluşlardan teşekkül ettirilen bir komisyon tarafından ayda en az bir sefer denetlenmektedir. Anılan komisyon tarafından yapılan denetimlerde çevresel açıdan bir olumsuzluğa rastlanıldığına dair bu güne kadar herhangi bir bildirim olmamıştır.

Aliaga'da kurulması planlanan enerji santrali ile ilgili olarak 03/06/2008 tarihinde Aliaga İlçesi'nde ÇED sürecine halkın katılımı toplantısı, 06/06/2008 tarihinde de Bakanlığımızda kapsam ve özel format belirleme toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Hazırlanan ÇED Raporunun 23/09/2008 tarihinde sunulması sonrasında 05/11/2008 ve 14/11/2008 tarihlerinde 1. ve 2. inceleme değerlendirme komisyonu toplantıları yapılarak rapor nihai ÇED Raporu olarak kabul edilmiştir.

Nihai ÇED Raporları Bakanlığımıza sunulmuş ancak, Aliğa bölgesinin mevcut kirlilik yükünün tespiti amacı ile Bakanlığımızın teşvik ve tavsiyesiyle İzmir Valiliği koordinatörlüğünde, bölge sanayicilerinin de katkılarıyla, Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından "Durum Tespiti ve Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi" amacıyla bir çalışma yaptırılmış ve bu çalışma Bakanlığımız web sitesinde yayımlanmıştır. Nihai ÇED raporunda aldırılan tedbirler ve Durum Tespiti ve Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Raporundaki bilgi ve önlemler doğrultusunda söz konusu proje hakkında 05/5/2010 tarihinde ÇED olumlu kararı verilmiştir.

"İzdemir Enerji Santrali-2" projesinin, İzmir İli, Aliğa İlçesi, Horozgediği Köyü, Hayıtlıdere Mevkiinde, İDÇ A.Ş.'nin mülkiyetinde olan alan üzerine, ithal kömüre dayalı, pulverize kazan teknolojisi ile kurulması planlanmıştır. ÇED Yönetmeliğinin 8' inci maddesine göre 28/03/2008 tarihinde Aliğa İlçesi'nde ÇED Sürecine halkın katılımı toplantısı, 03/04/2008 tarihinde de Bakanlığımızda kapsam ve özel format belirleme toplantısı gerçekleştirilmiştir. 08/04/2008 tarihinde ÇED raporu özel formatı gönderilmiştir.

Hazırlanan ÇED raporunun 13/05/2008 tarihinde sunulması sonrasında 11/06/2008 ve 20/06/2008 tarihlerinde 1. ve 2. inceleme değerlendirme komisyonu toplantıları yapılarak rapor nihai ÇED raporu olarak kabul edilmiştir. 27/06/2008 tarihinde Bakanlığımıza sunulan nihai ÇED raporunda aldırılan tedbirler ve durum tespiti ve taşıma kapasitesinin belirlenmesi raporundaki bilgi ve önlemler doğrultusunda proje hakkında 17/06/2010 tarihinde ÇED olumlu kararı verilmiştir.

Projelerin inceleme ve değerlendirme komisyonu; Sağlık Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (EÜAŞ Genel Müdürlüğü ve MTA Genel Müdürlüğü), Ulaştırma Bakanlığı (Denizcilik Müsteşarlığı), Kültür ve Turizm Bakanlığı (Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü), Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, DSİ Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü (Hava Yönetimi Daire Başkanlığı, Atık Yönetimi Daire Başkanlığı, Deniz ve Kıyı Yönetimi Daire Başkanlığı, Su ve Toprak Yönetimi Daire Başkanlığı), Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, İzmir Valiliği (İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, İl Tarım Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü), İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Aliğa Belediye Başkanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğümüzün SÇD ve Planlama Dairesi Başkanlığı ve Endüstriyel Yatırımlar ÇED Dairesi Başkanlığı'ndan oluşturulmuştur.

Aliğa ilçesinin mevcut hava kalitesine ilişkin durumu ve kurulacak projelerin hava kalitesine yapabileceği olumsuz ilave emisyon artış değerleri hesaplanarak ÇED raporlarına yansıtılmaktadır. Nihai olarak kabul edilen "İzdemir Enerji Santrali-2" Projesi'ne ait ÇED raporunda da bu durum dikkate alınmıştır.

İzmir Efemçukuru'nda planlanan altın madeni işletmesi için 03/02/2005 tarihinde ÇED sürecine halkın katılımı toplantısı gerçekleştirilmiştir. ÇED Yönetmeliği kapsamında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Maden İşleri Genel Müdürlüğü) (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü) (Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü), Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, İzmir Valiliği (İl Çevre ve Orman Müdürlüğü) (İl Sağlık Müdürlüğü) (İl Tarım Müdürlüğü) temsilcilerinden teşkil edilen inceleme-değerlendirme komisyonu çalışmaları neticesinde 08/09/2005 ÇED olumlu kararı verilmiştir.

Kurum ve kuruluşlar görev yetki ve sorumlulukları çerçevesinde projeye ilişkin inceleme ve değerlendirmede bulunmakta olup Bakanlığımız tarafından çevre mevzuatında belirtilen kriterlerin yanında kurum ve kuruluşların görev yetki ve sorumlulukları kapsamında yaptıkları değerlendirme ve verdikleri görüşler, ÇED olumlu kararı verilmesinde dikkate alınmaktadır.

Soru önergesinde bahsi geçen altın madeni işletmesi yeri mevcut Tahtalı Barajı ve Balçova Barajı su havzası dışında kalmaktadır.

Çamlı Barajının yapımı için İZSU tarafından açılan ihale neticelendirilememiş ve projenin DSİ yatırım programına alınması talep edilmiştir.

İZSU tarafından şehir içindeki kuyulardan çekilen sular ve DSİ tarafından bugüne kadar yapılan çalışmalar neticesinde İzmir'e yılda 352 milyon m³ su sağlandığının anlaşıldığı, ayrıca halen yapımı süren Gördes Barajının tamamlanması ile 58 milyon m³ ve planlama aşamasında çalışmaları süren Çağlayan Barajı ile 44,5 milyon m³ suyun İzmir kentine verilebileceği değerlendirilerek, Çamlı Barajı DSİ Genel Müdürlüğünce uzun vadeli yatırım programına alınmamıştır.

Diğer taraftan her ne kadar baraj yapımı planlanmasa bile ÇED çalışması içerisinde bölgenin hidrolojik ve hidrojeolojik özellikleri detaylı bir şekilde araştırılmış ve projenin gerekli önlemleri alınarak yapılması yönünde taahhütler ortaya konulmuştur. Dolayısı ile gerek yer seçimi gerekse alınan önlemler doğrultusunda İzmir'in içme suyunu tehlikeye atacak hiçbir husus bulunmamaktadır.

Altın madenin zenginleştirilmesinde, Dünyada ve Avrupa'da kullanılan yöntem siyanürle zenginleştirme yöntemidir. Bu nedenle, gerek Avrupa'da ve gerekse Dünyanın diğer ülkelerindeki altın madeni işletmelerinde yapılacak bir araştırma ile zenginleştirme işleminin siyanür kullanılarak yapıldığı görülecektir.

Ülkemizde, altın madeni işletmeciliği de dâhil olmak üzere tüm faaliyetlerin çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirlenmelere yaptırım uygulanması hususu 2872 sayılı Çevre Kanunu ile gerçekleştirilmektedir.

Avrupa Birliğinin 2006/21/EC sayılı Maden Çıkartma ve İşleme Endüstrisinin Yönetimi Direktifi su, hava, toprak, fauna ve flora olmak üzere çevre ve insan sağlığı üzerinde olabilecek herhangi bir olumsuz etkiyi önlemek veya mümkün olabildiğince azaltmak için alınması gereken önlemleri, prosedürleri ve rehberliği temin etmek amacı ile yayınlanmış olup çevre kirliliğine neden olan ve direktifin hükümlerini yerine getirmeyen faaliyetlerin cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır.